

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

- המתפלל בשכיבה - האם צריך להצמיד את רגליו? • האם מותר להתפלל בעיניים פקוחות ללא סידור? • מהי תנוחת הידים הרצויה בשעת תפילת העמידה?

המתפלל בשכיבה - האם צריך להצמיד את רגליו?

בעת תפילת העמידה, צריך האדם להדמות למלאכים שאין להם כל מחשבה גשמית, וכל מחשבתם רוחנית, בעניני עבודת הבורא. לשם כך נוקטים גם בפעולה חיצונית של הדמות למלאכים, והיא הצמדת הרגליים זו לזו בשווה, כפי שנאמר על המלאכים: "ורגליהם רגל ישרה", כלומר, שנראות כרגל אחת. ובדיעבד, אף אם לא קרב את רגליו זו לזו כלל, יצא ידי חובתו. ומי שאינו יכול להצמידן, יקרבן ככל האפשר. וגם הנאלץ להתפלל בישיבה או בשכיבה, צריך להצמיד את רגליו בשווה. [סימן צה, סעיף א וס"ק א-ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ו-5]

האם מותר להתפלל בעיניים פקוחות ללא סידור?

לפני תפילת העמידה ראוי להביט אל השמים כדי לעורר את הכוונה, וכן במהלכה - אם יש צורך בכך. אולם במשך התפילה עצמה צריך לכופף את הראש מעט ולהשפיל את המבט למטה. ולדעת הזוהר חובה לעצום עינים בשעת התפילה, ומי שאינו עושה כן אינו זוכה לראות פני שכינה בשעת פטירתו; ויש אומרים שאף לדעת הזוהר מותר להתפלל בעינים פקוחות כשהמבט מושפל ואינו מתבונן בשום דבר; ולכתחילה נכון להחמיר ולעצום את עיניו. ותפילה מתוך סידור בעינים פקוחות - מותרת לכל הדעות. [סימן צה, סעיף ב, ס"ק ד-ה, וביה"ל ד"ה צריך; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

מהי תנוחת הידים הרצויה בשעת תפילת העמידה?

בשעת תפילת העמידה צריכה תנוחת הידים להיות כפי שנהוג להניחן בשעה שמבקשים דבר מה מהמלך. היו מקומות שבהם נהגו להניח את הידים כנגד הלב לאות הכנעה; וגם לפי תורת הקבלה יש להניח את הידים בצורה זו, כאשר הימנית מונחת על גבי השמאלית - לרמז על התגברות מידת הרחמים הרמוזה בימין, על מידת הדין הרמוזה בשמאל; וכן יש לכופף את האגודל לתוך כף היד. ומי שקשה לו להתפלל באופן זה, רשאי להניח ידיו על גבי ה'סטנדר' שלפניו וכדומה, וכן נהגו כמה מגדולי ישראל. [סימן צה, סעיף ג וס"ק ו; ביאורים ומוספים דרשו, 14-15]

אתמול למדנו

- הנמצא בדרך במשך זמן התפילה, ואם יעצור מהליכתו לתפילה לא יוכל לכוון בתפילתו מחמת לחץ הזמן וכדומה - רשאי להתפלל תוך כדי הליכה, ואף אם כיוון ההליכה אינו בכיוון התפילה הראוי.
- הנמצא בטיסה או בנסיעה אשר תגיע לסיימה לאחר חצות הלילה, וטרם התפלל ערבית, ואינו יכול להתפלל בעמידה - יש שהורה שיתפלל בישיבה, ויש שהורה שיתפלל בהגיעו ליעדו.
- העומד ונשען על דבר מה במידה כזו שאם ינטל המשען יפול - אינו נחשב כעומד לענינים המצריכים עמידה. ובתפילת העמידה אסור להשען כלל, ובשעת הדחק יש להקל.

מחר נלמד

- אילו חפצים אסור להחזיק בשעת התפילה?
- באילו מקרים מותר לזוז מהמקום בתפילת העמידה?
- עד מתי צריך לעמוד ברגליים צמודות באמירת 'קדושה'?